

Forslag til avtale om samarbeid mellom Sametinget og Tromsø kommune

De kontraherende parter, Sametinget i Norge og Tromsø kommune, erkjenner at samene er ett folk med felles historie, kultur, språk og tradisjoner, og legger til grunn internasjonale avtaler og forpliktelser om urfolks rettigheter¹, likeså konstateres at Tromsø kommune historisk sett har hatt en samisk bosetning, at kommunen har en betydelig og voksende samisk befolkning, samt at kommunen er vertskapsby for et stort antall samiske studenter.

Partene erkjenner videre et ansvar for det samiske samfunnet og samfunnsutvikling i Tromsø kommune, at det derfor er et særlig behov for samarbeid mellom partene i saker som berører samiske forhold i Tromsø kommune.

Partene vil jobbe aktivt for å fremme likeverd og forhindre negativ diskriminering.

Partene erkjenner på denne bakgrunn nødvendigheten av å fornye og utvikle samarbeidet mellom Sametinget og Tromsø kommune.

Partene erklærer herved at de har blitt enig om følgende:

Artikkel 1 Formål

Avtalens formål er å legge forholdene til rette for et varig og forpliktende samarbeid mellom partene i saker som angår samene og samiske forhold i Tromsø kommune. Partene vil legge forholdene til rette for at samene skal kunne bevare og utvikle sitt språk og sin kultur. Tromsø kommune erkjenner at det er behov for tilrettelegging slik at den samiske befolkningen i Tromsø kommune mottar kommunale tjenester tilpasset sine behov. Avtalen må sees i et helhetlig perspektiv og artiklene må leses i sammenheng i lys av det overordnede formålet om å styrke tilbudet til den samiske befolkningen.

Artikkel 2 Samarbeidets karakter

Samarbeidet gjennom denne avtalen skjer på frivillig basis mellom to likeverdige parter. Denne avtalen er ikke til hinder for samarbeid som ikke er nevnt i denne avtalen.

Artikkel 3 Kommunale planer

Partene ser at samene i Tromsø, samisk språk og kultur er en ressurs for byen. Partene er enige om at det som har innflytelse på samisk språk og kultur skal ivaretas og integreres i alle relevante planer.

Det skal gjenspeiles i kommunens overordnede planer at den samiske befolkning i Tromsø har rett til å ta vare på og utvikle sin kultur, sitt språk og sitt samfunnsliv.

¹ Særlig i henhold til ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, art. 1 og 27.

Tromsø kommune plikter i sin planlegging å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.

0 Tromsø kommune registrerer og verdsetter samiske kulturminner og kulturmiljøer som har lokal verdi og innarbeider disse i planer etter plan- og bygningsloven. Samiske kulturminner og kulturmiljøer tas aktivt i bruk som ressurser i byutviklingen. Sametinget vil bistå kommunen i dette arbeidet.

0 Tromsø kommune utarbeider en Handlingsplan for samisk språk og kultur, basert på denne avtalen.

Artikkel 4 Informasjon og synliggjøring

Partene har et felles ansvar for at befolkningen i Tromsø kommune er orientert om og har kunnskaper om samiske spørsmål. Informasjon gis på norsk og samisk.

0 Kommunen samler informasjon på egne nettsider om samisk barnehage tilbud, om rett til samisk språkopplæring, samiskspråklige tilbud og tolketjeneste. Det informeres om stipend og tilskuddsordninger.

1 Sametinget orienterer kommunen om Sametingets ulike tilskuddsordninger og stipendordninger samt om Sametingets strategiske arbeid for fremme av samisk språk, opplæring, kultur og næringsliv.

Tromsø kommune informerer og synliggjør samisk språk på informasjonstavler og skilt der kommunen finner det hensiktsmessig.

2 Partene erkjenner behovet for en samisk tolketjeneste i Tromsø.

Artikkel 5 Samisk språk og samiske stedsnavn

Partene ser behov for et løft for å styrke utviklingen av samisk språk i barnehagene og grunnskolen og blant ansatte i Tromsø kommune. Kompetanse i samisk språk og kultur skal være en del av kommunens kompetanseplan og vektlegges ved ansettelser i definerte stillinger. Språksenteret Gáisi giellaguovddáš er en aktiv part innen opplæring i samisk språk- og kultur til befolkningen. Partene ser behov for språksenterets tilstedeværelse også i Tromsø by.

0 Tromsø kommune gjør samisk tastatur og retteprogram tilgjengelig for ansatte med slike behov.

1 Kommunen gir ansatte mulighet til å delta på opplæring i og om samisk språk og kultur, som er relatert til deres arbeidsoppgaver.

2 Sametinget og Tromsø kommune bidrar fortsatt til å utvikle språksenter Gáisi giellaguovddáš.

3 Partene vil samarbeide om å få samiske stedsnavn brukt i offentlig sammenheng fortrinnsvis i samarbeid med institusjoner, sameforeninger, museer eller forskningsinstitusjoner.

0 **Artikkel 6 Barn og unge**

0 Partene er enige om å skape gode oppvekstvilkår for samiske barn og unge, og vil samarbeide om utviklingen av ulike tiltak, prosjekter og aktiviteter der barn og unge er involvert.

0 Partene ser det som viktig at samiske barn og unge får tilbud om fritidsaktiviteter som ivaretar samisk språk og kulturperspektiv. Partene er enige om at eksisterende ordninger som stimulerer til entreprenørskap blant ungdom også inkluderer samiske prosjekter.

Partene ser behovet for at kulturskolen og DKS i kommunen også gir tilbud med samisk innhold.

Partene ønsker å ha felles oppfølging av Manifest mot mobbing og involverer aktuelle samarbeidspartnere i arbeidet.

0 Tromsø kommune holder kontakt med interesseforeninger og organisasjoner for å få innspill på samiske barn og unges utfordringer i kommunen.

Artikkel 7 Barnehager

Partene erkjenner at samisk språk i barnehagen er avgjørende for at samisk språk og kultur skal videreføres. Partene er enige om at informasjon er viktig for å synliggjøre samisk barnehagetilbud. Partene er enige om at det er viktig med kompetanseheving av ansatte.

Tromsø kommune tilrettelegger for at alle som ønsker det, får et samisk barnehagetilbud.

Sametinget tildeler tilskudd til barnehager i Tromsø kommune som oppfyller kriteriene for å kunne motta Sametingets tilskudd, og veileder kommunens barnehager i forhold til bruk av samisk pedagogisk materiell (snakkepakker) og lærerressurser.

Tromsø kommune gir ansatte mulighet til å delta på Sametingets kompetansehevingstilbud slik som nettverksmøter og konferanser.

Artikkel 8 Opplæring

Tilbud om samisk opplæring i Tromsø kommune er etablert og kommunen har det formelle ansvaret for organisering av opplæringen i grunnskolen. Det er et mål å øke andelen elever med samisk opplæring. Alle elever i grunnskolene i Tromsø kommune får tilbud om opplæring i samisk språk. Dersom det ikke er mulig å skaffe lærer ved skolen tilbys det alternative opplegg som for eksempel fjernundervisning. Den samiske klassen ved Prestvannet skole følger i dag læreplanen Kunnskapsløftet -Samisk. Elever ved andre skoler som har opplæring i faget samisk følger læreplanen Kunnskapsløftet-Samisk i faget samisk.

Partene erkjenner at samisk språkundervisning er likestilt annen undervisning i grunnskolen.

Tromsø kommune skal tilrettelegge grunnskolens timeplan så at all samisk språkundervisning skjer innenfor elevenes ordinære skoletid.

Sametinget skal bistå Tromsø kommune i arbeidet med å tilby alle elever i grunnskolene grunnleggende kunnskaper om samiske forhold.

Sametinget vil orienteres om den årlige rulleringen av det samiske undervisningstilbudet ved grunnskolene i Tromsø kommune.

Partene utvikler i felleskap en samisk kunnskapspakke til bruk i skolene i Tromsø, en pakke som gir god informasjon om samisk kultur og levesett, om samiske læremidler og læremiddelportal og om andre relevante temaer.

Sametinget holder en aktiv dialog med Samisk foreldrenettverk innen saker som gjelder samiske barnehager og samiskopplæring på grunnskolen.

Tromsø kommune gir tilbud om etterutdanning av lærerne ved skolene i Tromsø kommune innen samiske emner og samisk kultur. Sametinget har ordninger som kan finansiere denne typen etterutdanning.

Tromsø kommune vil jobbe for å være en attraktiv kommune for samiske lærlinger spesielt innen helse- og oppvekstfagene.

Artikkel 9 Helse og sosial

Partene er enige om å skape gode levevilkår for samiske syke og eldre, og vil samarbeide om utviklingen av helse- og sosialtjenester i Tromsø kommune. Tromsø kommune har samisktalende personell i utvalgte kommunale stillinger, og bruker aktivt samisk språk- og kulturforståelse i kommunens rekrutteringsstrategi.

Tromsø kommune tilstreber seg på å tilby sykehjemsplasser hvor samisk språk og kultur er ivaretatt. Disse bør vurderes samlokalisert.

Kommunen kartlegger antall samiske brukere, spesielt eldre, som har behov for tjenester innen helse- og sosial.

0 Kommunen kartlegger hvilke behov og utfordringer eldre samer bosatt i Tromsø har.

0 Kommunen utformer konkrete tiltak på bakgrunn av kartlegginga.

Tromsø kommune skal gjennom den Den kulturelle spaserstokken gi et kulturtilbud som inkluderer samisk kultur.

0 Ansatte i helse- og sosialtjenesten får tilbud om kurs i samisk kulturforståelse. Sametinget har søkerbaserte ordninger for etter- og videreutdanning.

Artikkel 10 Bibliotek

Partene erkjenner at Tromsø biblioteket har et godt tilbud for den samiske befolkningen.

Tromsø kommune tar ansvaret for å opprettholde dette tilbudet, dette innebærer blant annet innkjøp av ny samisk litteratur og drive aktiv formidling av samisk kultur.

Sametinget arbeider aktivt for å stimulere til produksjonen av samisk litteratur og tilrettelegger for at lanseringen av nye samiske bøker skjer i samband med Samisk uke i Tromsø.

Artikkel 11 Samisk kulturhistorie

0 Tromsø kommune skal legge til rette for formidling og synliggjøring av den lokale samiske kulturhistorien.

1 Partene skal samarbeide for å styrke dokumentasjon, sikring og formidling av samisk kulturhistorie ved museene i Tromsø.

Artikkel 12 Samisk kultur, samiske kultursentra og festivaler

Partene erkjenner at det er viktig å utvikle den samiske kulturen og legge forholdene til rette for samiske kulturtiltak. Samisk kultur skal være en naturlig del av kulturtilbudet som tilbys gjennom kulturinstitusjoner som kommunen eier eller gir tilskudd til. Partene erkjenner at det samiske kunstmiljøet i kommunen er en ressurs og inspirator.

”Samisk uke” i Tromsø med bl.a. reinkappkjøring, er en viktig arena for utvikling og synliggjøring av samisk kultur. Tromsø kommune markerer og synliggjør Samenes nasjonaldag. Sametinget avsetter midler til dette formålet.

- 0 Partene støtter arrangementet av Sjakk-OL i Tromsø i 2014. Partene ser potensialet i at arrangementet kan bidra til synliggjøring av samisk kunst og kultur, design, duodji, reiseliv, matkultur og kunnskapsnæringer.
- 1 Tromsø kommune vil legge til rette for produksjon og formidling av samisk kunst, og for synliggjøring av samisk kunst i det offentlige rom.

Artikkel 13 Samisk møteplass i Tromsø

Partene vil legge forholdene til rette for etablering av en permanent samisk møteplass i Tromsø by. Partene kommer i dialog om fremtidig eier- og styringsform av samisk møteplass.

- 0 Partene er enige om at intensjonen med den samiske møteplassen er å synliggjøre, tilgjengeliggjøre og bidra til en fortsatt og utvidet bruk og utvikling av samisk kultur og samfunn.
- 1 Møteplassen skal utgjøre en samisk ressurs i Tromsø og samle de samiske aktivitetene og tjenestene i byen.

Partene støtter opp om lokale samiske initiativ som har det formål å styrke samiske barn og unges identitet og trivsel i Tromsø, og anerkjenner at det samiske idrettslaget Real Romsa vil kunne være en god støttespiller i arbeidet med etableringen av og utviklingen av samisk møteplass.

0 Sametinget og Tromsø kommune oppretter en økonomisk fordelingsnøkkel for driftskostnadene, der Sametinget har det økonomisk hovedansvaret for drift.

Artikkel 14 Oppfølging og rapportering

Det avholdes årlige møter mellom partene. Hensikten med møtene er oppfølging av denne avtalen, samarbeid og samordning.

Administrasjonene på ledernivå møtes en gang i året for gjennomgang av oppfølging og status for avtalen. Administrasjonene innen de ulike fagfelt forutsettes å ha løpende samarbeid om oppfølging av avtalen og avvikler møter ved behov.

Kommunestyret og Sametinget skal orienteres om arbeidet med oppfølging av avtalen.

Artikkel 15 Gyldighet og endring

Denne avtalen "Avtale om samarbeid mellom Sametinget i Norge og Tromsø kommune" ble inngått ved vedtak i Sametingsrådet xx/xx-xxxx og kommunestyret i Tromsø kommune xx/xx-xxxx

Endringer i denne avtalen "Avtale om samarbeid mellom Sametinget i Norge og Tromsø kommune" kan bare foretas av partene i fellesskap.

Hver av partene kan si opp avtalen med minst 6 måneders varsel.

Tromsø xxxxxxxx 2013

.....

Sámedikki ja Romssa suohkana gaskasaš ovttasbargošiehtadus

Šiehtadusbealit, Sámediggi Norgga bealde ja Romssa suohkan, dovddahit ahte sápmelaččat lea okta álbmot mas lea oktasaš historjá, kultuvra, giella ja árbevierut, ja vuodđun biddjojuvvojit dat riikkaidgaskasaš šiehtadusat ja geatnegasvuodát mat gusket álgoálbmotvuoigatvuodaide², ja dasto gávahit ahte Romssa suohkanis álot leat orron sámít, ahte suohkanis ášset ollu sápmelaččat ja sámi álbmot lassána, ja ahte suohkanis leat ollu sámi studeanttat.

Bealit dovddahit ahte sis lea ovddasvástádus sámi servodagas ja servodatovddideamis Romssa suohkanis, ahte danne lea erenoamáš dárbu ahte bealit barget ovttas áššiiguin mat gusket sámi diliide Romssa suohkanis.

Bealit áigot árijjalaččat ovdánahttit ovttadássásašvuoda ja eastadit negatiivvalaš vealaheami.

Bealit dovddahit ahte dán vuodul lea dárbu ođasmahttit ja ovddidit ovttasbarggu Sámedikki ja Romssa suohkana gaskka.

Bealit leat čuovvovaččas soahpan ná:

Artihkal 1: Ulbmil

Šiehtadusa ulbmilin lea láchit bissovaš ja geatnegahtti ovttasbarggu beliid gaskka áššiin mat gusket sápmelaččaide ja sámi diliide Romssa suohkanis. Bealit áigot láchit diliid nu ahte sápmelaččat galget sáhttit suodjalit ja ovddidit giellaset ja kultuvrraset. Romssa suohkan dovddaha ahte lea dárbu láchit diliid nu ahte sámi álbmot Romssa suohkanis oažžu dakkár gielddalaš bálvalusaid mat leat heivehuvvon sin dárbbuide. Šiehtadusa ferte geahččat ollislaš perspektiivvas ja artihkkaliid ferte lohkat bajimuš ulbmila čuovggas ahte nannet fáldadaga sámi álbmogii.

Artihkal 2 Ovttasbarggu hápmi

Ovttasbargu dán šiehtadusa bokte dáhpáhuvvá eaktodáhtolaččat guovtti ovttáárvosaš beali gaskka. Dát šiehtadus ii hehte ovttasbarggu mii ii leat namuhuvvon dán šiehtadusas.

Artihkal 3 Gielddalaš plánat

Bealit oaivvildit ahte sápmelaččat Romssas, sámi giella ja kultuvra leat resursan gávpogii. Bealit leat soahpan ahte dat mii váikkuha sámi gillii ja kultuvrii galgá gozihuvvot buot relevánta plánain ja heivehuvvot daidda.

² Erenoamážit ILO-konvenšuvnna nr. 169 ektui álgoálbmogiid ja čearddalaš álbmogiid hárrái iešmearrideaddji riikkain ja ON konvenšuvnna siviila ja politihkalaš vuoigatvuodaid hárrái, artihkkaliid 1 ja 27 mielde.

Suohkana bajimuš plánain galgá oidnot ahte sámi álbmogis Romssas lea vuoigatvuohta atnit ávvira ja ovddidit kultuvrraset, giellaset ja servodateallimasaset.

Romssa suohkan geatnegahttojuvvo plánemisttis sihkkarastit sámi kultuvrra, ealáhusaid ja servodateallima luondduvuđđosa.

1

2 Romssa suohkan registrere ja atná árvvus sámi kulturmuittuid ja kulturbirrasa main lea báikkálaš árvu ja heiveha daid plánaide mat dahkkojuvvojit plána- ja huksenlága mielde. Sámie kulturmuittut ja kulturbirrasat váldojuvvojit árijalaččat geavahussii resursan gávpotovddideamis. Sámediggi áigu veahkehit suohkana dán barggus.

3

1 Romssa suohkan ráhkada sámegiela ja kultuvrra doaibmaplána, dán šiehtadusa vuodul.

Artihkal 4 Diehtujuohkin ja oainnusmahttin

Beliin lea oktasaš ovddasvástádus das ahte Romssa suohkana olbmot ožžot dieđuid sámie áššiid birra ja ahte suohkana olmuin lea máhttu daid birra. Dieđut addojuvvojit dárogillii ja sámegillii.

3 Suohkan čohkke dieđuid neahttasiidosis sámie mánáidgárdefálaldaga, vuoigatvuođa birra oažžut oahpahusa sámegielas, sámegielat fálaldagaid ja dulkonbálvalusa birra. Stipeanda- ja doarjjaortnegiid birra dieđihuvvo.

4 Sámediggi čilge suohkanii Sámedikki sierra doarjja- ja stipeandaortnegiid birra ja Sámedikki strategalaš barggu birra sámie giela, oahpahusa, kultuvrra ja ealáhusaid ovdánahttimis.

5

Romssa suohkan oainnusmahttá sámie giela diehtujuohkintávvaliin ja galbbain, doppe gos suohkana mielas lea ulbmillaš dan dahkat.

6 Bealit dovddahit ahte Romssas dárbbášuvvo sámie dulkonbálvalus.

Artihkal 5 Sámegiella ja sámie báikenamat

Bealit oidnet ahte lea dárbu buorebut ovddidit sámegiela mánáidgárdiin ja vuodđoskuvllas ja Romssa suohkana bargiid gaskkas. Gelbbolašvuohta sámie gielas ja kultuvrras galgá leat oassi suohkana gelbbolašvuodaplánas ja deattuhuvvo dihto virggiide virgáдемиid oktavuodas. Gáisi giellaguovddáš lea deatalaš sámie giela ja kultuvrra oahpahusas álbmogii. Beliid mielas dárbbáša maiddái Romssa gávpot giellaguovddáša.

4 Romssa suohkan fuolaha ahte bargit geat dárbbášit geavahit sámegiela, ožžot boallobeavddi ja divvunprográmma.

5 Suohkan addá bargiidasas vejolašvuođa oahppat sámegiela, ja sámie giela ja kultuvrra birra, dalle go dat lea mávssolaš sin bargguide.

6 Sámediggi ja Romssa suohkan áigot ain addit Gáisi giellaguovddáži ovdánanvejolašvuoda.

7 Bealit áigot ovttasráđiid geahččalit oažžut sámi báikenamaid geavahussii almmolaš oktavuoda, vuosttažettiin ovttasbargguin ásahusaiguin sámeserviiguin, museaiguin dahje dutkanásahusaiguin.

1 Artihkal 6 Mánát ja nuorat

1 Bealit leat soahpan háhkat buriid bajásšaddaneavttuid sámi mánáide ja nuoraide, ja áigot ovttasráđiid ovddidit sierra doaibmajuid, prošeavttaid ja doaimmaid maid mánát ja nuorat servet.

1 Beliid mielas lea deatalaš ahte sámi mánát ja nuorat ožžot dakkár astoáiggefálaldagaid main sámi giella- ja kulturperspektiiva gozihuvvo. Bealit leat soahpan ahte dálá ortnegat mat movttiidahttet ealáhushutkama nuoraid gaskkas searvvahuvvojit maid sámi prošeavttaide.

Beliid mielas lea dárbu ahte kulturskuvla ja suohkana kultuvrralaš skuvlalávka (DKS) addet maid dakkár fálaldagaid main lea sámi sisdoallu.

Bealit háliidit ovttas čuovvolit givssidanmanifeastta ja searvvahit áigeguovdilis ovttasbargobeliid dan bargui.

1 Romssa suohkan doallá oktavuoda beroštusserviiguin ja organisašuvnnaiguin dainna ulbmilin ahte viežžá rávvagiid sámi mánáid ja nuoraid hástalusaid birra suohkanis.

2

Artihkal 7 Mánáidgárddit

Bealit dovddahit ahte sámegiella mánáidgárddis lea vealtameahttun deatalaš jos sámi giella ja kultuvrra galggaš ceavzit. Bealit leat soahpan ahte diehtjuohkin lea deatalaš sámi mánáidgárdefálaldaga oainnusmahttima dihte. Bealit leat soahpan ahte bargiid gelbbolašvuoda lea deatalaš buoridit.

Romssa suohkan láchá diliid nu ahte buohkat geat háliidit, ožžot sámi mánáidgárdefálaldaga. Sámediggi juohká doarjaga Romssa suohkanis daid mánáidgárddiide mat devdet eavttuid oažžut Sámedikki doarjaga, ja bagada suohkana mánáidgárddiid sámi pedagogalaš ávdnasiid (hupmanbáhkát) ja oahppanressasaid geavaheami ektui.

Romssa suohkan addá bargiidasas vejolašvuoda searvat Sámedikki gelbbolašvuoda bajidanfálaldagaide nugo fierpmádatčoahkkimiidda ja konferánssaide.

Artihkal 8 Oahpahus

Romssa suohkanis lea ásahuvvon sámi oahpahusfálaldat ja suohkanis lea formálalaš ovddasvástádus oahpahusa organiseremis vuodđoskuvllas. Ulbmilin lea oččodit eanet ohppiid sámi oahpahussii. Buot oahppit Romssa suohkanis ožžot oahpahusfálaldaga sámegielas. Jos ii leat vejolaš oažžut skuvlii oahpaheaddji, de fálljuvvo molssaektosaš oahpahus ovdamearkka dihte gáiddusoahpahus. Báhpajávrrí skuvlla sámi luohkká čuovvu dál Máhttolohtema – Sámi oahppoplána fágas sámegiella.

Bealit dovddahit ahte sámi giellaoahpahus lea ovttárvosaš vuodđoskuvlla eará oahpahusain.

Romssa suohkan galgá láhčit vuodđoskuvlla diibmoplána nu ahte buot sámi giellaoahpahus lágíduvvo oahppi dábálaš skuvlaáiggis.

Sámediggi galgá veahkehit Romssa suohkana fállamis buot vuodđoskuvla ohppiide vuodđomahtu sámi diliid birra.

Sámediggi oažžu jahkásaččat dieđuid dan birra movt sámi oahpahusfálaldat doaibmá Romssa suohkana vuodđoskuvllain.

Bealit ráhkadit ovttas sámi diehtobáhka geavahussii Romssa skuvllaide, mas leat buorit dieđut sámi kultuvrra ja eallinvuogi birra, sámi oahpponeavvuid ja oahpponeavvoportála birra ja eará relevánta fáttáid birra.

Sámediggi gulahallá árrjalaččat Sámi vánhénfierpmádagain áššiin mat gusket sámi mánáidgárddiide ja vuodđoskuvlla sámehoahpahussii.

Romssa suohkan fállá oahpu oahpaheddjiide geat barget Romssa suohkana skuvllain sámi fáttáid ja sámi kultuvrra birra. Sámedikkis leat ortnegat maiguin sáhtta ruhtadit dán lágan oahpu.

Romssa suohkan áigu geasuhit sámi fidnoohppiid erenoamážit dearvvašvuoda- ja bajásšaddanfágain.

Artihkal 9 Dearvvašvuhta ja sosiála

Bealit leat soahpan lágídit buriid eallineavttuid sámi buhcciide ja boarrásiidda, ja áigot ovttasbargat dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusaid ovddideami ektui Romssa suohkanis. Romssa suohkanis leat sámegiela bargit dihto gielddalaš virggiin, ja geavaha árrjalaččat sámi giella- ja kulturáddejumi suohkana rekrutterenstrategiijas.

Romssa suohkan geahččala fállat dakkár buohcciviessosajiid gos sámi giella ja kultuvra gozihuvvo. Daid berre árvvoštallat bidjat seamma lokálaide. Suohkan kárte man ollu leat sámi geavaheaddjit, erenoamážit boarrásat, geat dárbbasit bálvalusaid dearvvašvuoda- ja sosiálasuorggis.

1 Suohkan kárte makkár dárbbut ja hástalusat boarráset sápmelaččain geat ássat Romssas leat. Suohkan hábme konkrehta doaibmabijuid kártema vuodul.

Romssa suohkan galgá kultuvrralaš vázzinsoappi (DKSS) bokte addit dakkár kulturfálaldaga mas sámii kultuvra lea mielde.

- 1 Dearvvašvuoda- ja sosiálabálvalusa bargiide fálojuvvo kursa sámii kulturáddejumis. Sámedikkis leat ohcanvuđot ortnegat maŋŋá- ja joatkkaohppui.

Artihkal 10 Bibliotehka

Bealit dovddahit ahte Romssa bibliotehkas leat buorit fálddagat sámii álbmoga várás.

Romssa suohkanis lea ovddasvástádus dán fálddaga bisuheamis, mii mearkkaša earret eará dan ahte ferte oastit ođđa sámii girjjálašvuoda ja árrjalaččat gaskkustit sámii kultuvrra.

Sámediggi movttiidahtá árrjalaččat sámii girjjálašvuoda buvttadeami ja láhčá diliid nu ahte ođđa sámii girjjit almmuhuvvojit Romssa Sámi vahku oktavuodas.

Artihkal 11 Sámi kulturhistorjá

2 Romssa suohkan galgá láhčit diliid nu ahte báikkálaš sámii kulturhistorjá gaskkustuvvo ja oainnusmahttojuvvo.

3 Bealit galget ovtasbarggu bokte nannet sámii kulturhistorjja duodašteami, sihkkarastima ja gaskkusteami Romssa museain.

Artihkal 12 Sámi kultuvra, sámii kulturguovddášat ja festiválat

Beliid mielas lea deatalaš ovddidit sámii kultuvrra ja láhčit diliid sámii kulturdoaimmabijuiide. Sámi kultuvra galgá leat lunddolaš oassin dan kulturfálaldagas mii fálojuvvo daid kulturásahusaid bokte maid suohkan eaiggáda dahje maidda addá doarjaga. Bealit dovddahit ahte suohkana sámii dáiddabiras lea resursa ja movttiideaddji.

- 2 "Sámi vahku" Romssas gos earret eará lágideuvvo heargevuodjin, lea deatalaš arena sámii kultuvrra ovddideapmái ja oainnusmahttimii. Romssa suohkan čalmmusta ja oainnusmahtá Sámi álbmotbeaivvi. Sámediggi várre ruđaid dán várás.
- 3 Bealit dorjot doalu Šáhka-OG Romssas 2014:s. Beliid mielas sáhtá doallu váikkuhit sámii dáidaga ja kultuvrra, hábmema, duoji, mátkkealáhusaid, biebmokultuvrra ja máhttoealáhusaid oainnusmahttima.
- 4 Romssa suohkan áigu láhčit diliid vai lea vejolaš buvttadit ja gaskkustit sámii dáidaga, ja oainnusmahttit sámii dáidaga almmolaččat.

Artihkal 13 Sámi deaivvadanbáiki Romsii

Bealit áigot láhčit diliid nu ahte ásahuvvošii bissovaš sámi deaivvadanbáiki Romssa gávpogii. Bealit gulahallet sámi deaivvadanbáikki boahhteáiggi eaiggát- ja stivrenvuogi birra.

- 2 Bealit leat soahpan ahte sámi deaivvadanbáikki ulbmilin lea oainnusmahttit, olámuddui buktit sámi kultuvrra ja váikkuhit dan ahte sámi kultuvra ja servodat ain eanet lea oidnosis ja ovddiduvvo.
 - 3 Deaivvadanbáiki galgá doaibmat sámi resursan Romssas ja čohkket sámi doaimmaid ja bálvalusaid gávpogis. Bealit dorjot báikkálaš sámi álgagiid maid ulbmilin lea nannet sámi mánáid ja nuoraid identitehta ja loaktima Romssas, ja dohkkehit ahte sámi valáštansearvi Real Romsa sáhtášii leat buorrin doarjjan barggus sámi deaivvadanbáikki ásaheami ja ovddideami oktavuodas.
- 1 Sámediggi ja Romssa suohkan ásaht ekonomalaš juohkinčoavdaga doaibmagoluide, man oktavuodas Sámedikkis lea ekonomalaččat válidoovddasvástádus doaimmas.

Artihkal 14 Čuovvoleapmi ja raporteren

Beliid gaskka dollojuvvojit čoahkkimat jahkásaččat. Čoahkkimiid ulbmilin lea dán šiehtadusa čuovvoleapmi, ovttasbargu ja oktiordnen.

Hálddahasat jodiheaddjidásis deaivvadit oktii jagis geahčadit šiehtadusa čuovvoleami ja stáhtusa. Eaktuduvvo ahte sierra fágasurggiid hálddahasain lea oktilaš ovttasbargu šiehtadusa čuovvoleami ektui ja čoahkkimat dollojuvvojit dárbbu mielde.

Suohkanstivra ja Sámediggi galget oažžut dieđuid šiehtadusa čuovvolanbarggu birra.

Artihkal 15 Guston ja rievdadusat

Dát šiehtadus “Norgga Sámedikki ja Romssa suohkana gaskasaš ovttasbarggus” lea mearriduvvon Sámediggeráđis xx/xx-xxxx ja Romssa suohkanstivrras xx/xx-xxxx.

Dán šiehtadusa “Norgga Sámedikki ja Romssa suohkana gaskasaš ovttasbarggus” sáhttet rievdadit dušše bealit ovttas.

Goabbáge bealli sáhtta cealkit eret šiehtadusa unnimusat 6 mánu ovdal dieđihemiin.

Romsa, juovlamánu xx. b. 2013

.....
.....